

● KOMUNISTI O KMETIJSTVU

Celovita ocena — dober program

Izdatki za hrano pomenijo že precejšen delež v družinskem proračunu. Da bi bila hrana cenejša, bi moralo biti vse manj neobdelanih ali slabo obdelanih polj, kar je zlasti odvisno od zasebnih kmetov, saj je v njihovi lasti kar 89 odstotkov vseh kmetijskih zemljiških površin v naši občini. Tudi živine, ki jo je v občini 4210 glav, je v družbeni lasti malo (le 430 glav). »Čistih« kmetov imamo v občini 425, medtem ko je takih, kjer je eden od domačih zaposlen, 395.

Te zanimive podatke je bilo slišati na seji komiteja občinske konference ZKS naše občine sredi februarja. Najpomembnejša točka dnevnega reda te seje je bila namreč namenjena kmetijstvu. Udeleženci seje so ugotovili, da smo pri pridobivanju hrane v Sloveniji in tudi v naši občini zadnja leta napravili korak naprej. Zato kaže v razpravah po osnovnih organizacijah ZK nameniti pozornost predvsem tistim področjem kmetijstva, kjer niso bile dosežene politične usmeritve ZK.

Dodobra bi bilo treba v razpravah osvetliti predvsem dohodkovno povezovanje med zasebnimi kmeti in kmetijsko drugo Ljubljana, TOZD Dobru-

nje, neugodna gibanja v živinoreji, odgovoriti na vprašanje, zakaj kmetje pridelujejo manj, kot bi lahko in kakšne so možnosti mladim, da ostanejo na kmetijah, pregledati izobraževanje kmetov, njihov življenjski standard in socialno varnost in ne nazadnje tudi poiskati vzroke za majhno vključevanje kmetov v ZK. Na podlagi teh ugotovitev bo lahko občinska konferenca ZKS sprejela celovito oceno uspešnosti sklepov ZK glede kmetijstva, kajti sredi letošnjega leta naj bi CK ZKS o tem organiziral problemsko konferenco.

Predstavniki kmetijske zadruge Ljubljana, TZO Dobru-

stvo in družbenogospodarske odnose pri OK SZDL, pa tudi zasebni kmetovalci so člani komiteja seznanili, kaj vse so v občini že naredili, da bi pridobili nove kmetijske površine in izboljšali obstoječe. Tako smo bili med prvimi v Sloveniji, ki smo sprejeli prostorski plan in s tem zavrli plaz gradenj na dobrih kmetijskih površinah. Z dodeljevanjem posojil, zniževanjem obrestne mere, zagotavljanjem kmetijskega reprodukcijskega materiala po nižjih cenah smo poskušali povečati zanimanje kmetov za pridelavo hrane.

Vendar pa kaže, da se bodo kmetijski letos in sploh v tem planskem obdobju srečevali s težavami. Primanjkuje namreč

umetnih gnojil, bančnih posojil bo manj, zadruga sama pa nima dovolj denarja.

Kako bomo brez umetnih gnojil izboljševali zemljo, za zdaj še ni jasno. V naši občini bo na kmetijskih površinah med Zajčjo dobravo in Zalogom zraslo več naselij. Kmetom bo treba dati nadomestna zemljišča. Vendar zemlje, ki ne bi bila potrebna izboljšanja, ni na voljo. Gnojenje samo s hlevskim gnojem pa je premalo. V hribovitih predelih naše občine pa je še kar precej kmetij, ki niso dovolj dobro obdelane, ker živi na njih premalo ljudi.

Vse to so problemi, ki jih bodo morali skupaj z drugimi reševati tudi komunisti v občini.

D.J.

● PRIDOBITEV PRAVICE

ZA PREŽIVNINSKO VARSTVO KMETOV

Leta 1979 je bil v Uradnem listu SRS št. 1 objavljen zakon o preživninskem varstvu kmetov, s katerim so urejeni pogoji in postopek za pridobitev pravice kmetov do preživninskega varstva.

V naši občini je nekaj kmetij, katerih lastniki so ostali in onemogli in jim bo treba urediti viře za preživljanje. Zato naj na kratko povzamemo določbe tega zakona, saj bo to mogoče koristilo kmetom, ki so do preživninskega varstva upravičeni in se nekateri za to zanimajo.

Zakon o preživninskem varstvu določa, da se kmet, ki ne more več obdelovati vsega svojega zemljišča, lahko odloči in odda večji del svojega zemljišča družbeni pravni osebi. S tem si pridobi pravico do mesečnega denarnega prejemka, mora pa se odpovedati lastništvu svoje zemlje.

Kmet, ki se odpove svoji zemlji, da bi si pridobil pravico do preživnine, mora izpolnjevati določene pogoje:

— da odda družbeni pravni osebi najmanj dva ha kmetijskega zemljišča,

— da je star najmanj 65 let (moški), oziroma 60 let (ženska),

— da je ne glede na starost po predpisih o invalidskem zavarovanju delavcev ugotovljena njegova nezmožnost za delo na kmetiji in

— da se z oddajo zemljišča strinjajo njegov zakonec in morebitni dediči.

Lastnik zemljišča pa ima pravico zadržati za svoje pridelovanje do 1 ha zemlje.

Ko se kmet odloči, da bo oddal svojo zemljo in si tako pridobil sredstva za preživljanje, obvesti o tem kmetijsko zemljiško skupnost v občini.

V ta namen se pripravi pogodba, ki se jo overi na temeljnem sodišču, kjer ima kmet stalno bivališče.

Na podlagi tržne vrednosti zemljišča se izračuna višina mesečnega prejemka — preživnina.

dipl. inž. agr.

BOŽENA PUGELJ

● NAŠI DELOVNI LJUDJE IN OBCANI O SEBI IN O SVOJEM DELU

Kmetovalec — zbiratelj starin

Kmetija — po domače ji reka pri Platarju — je našla prostor nedaleč pod lokalno cesto Trebeljevo-Leskovec. Slučajni obiskovalec bo kmetijo le težko našel, saj jo skrivajo pogledom grčki pred hišo. Šele nekaj deset metrov pred drevišem zagledamo kmetijo, ki se kar nekako sramežljivo skriva med drevjem poleg hiše. S tega mesta se nudi očem čudovit pogled na nasprotno stran doline, proti gostim gozdom v bližini vasi Blečji vrh, ki leži nedaleč od tam na nasprotni strani doline.

Zakonca Stankovič sta kmetovalca in jima je kmetijstvo edini vir preživljanja. Posedujeta približno petindvajset hektarov zemlje. Od tega odpade polovico na gozd, drugo pa so pašniki in travniki, le manjši del je obdelovalne zemlje. Stankovič se je priženil na kmetijo leta 1965. Ženo sta kupila stroje in drugo potrebno mehanizacijo, brez katere si sedaj dela na kmetiji ni moč zamisliti. Sta kooperanta kmetijske zadruge Dobrunje in oddata letni prirastek pitancev — običajno štiri glave — za zakol. Dohodek na kmetiji ni pretirano velik, nanese predvsem od živinoreje in od gozda. Stankovič je verjetno edini oglar v Besnici in verjetno tudi v naši občini. Skoro vsako leto naredi vsaj eno kopo — zadnjo je naredil lani. »Veš«, mi je dejal, »za eno kopo potrebujem približno trideset do štirideset metrov drv. Najraje uporabljam bukovino, gaber ali hrast. Pri oglarjenju moram paziti, da

les v notranjosti tli, preveč zraka ne sme priti v notranjost kope, sicer bi bilo moje delo zaman. To je zamudno delo, vendar sem le vesel, ko po končanem delu dobim tri do štiri tone oglja, ki gre danes kar dobro v denar. Od kupujejo mi ga stalne stranke. Sicer pa je bilo tu okoli včasih več oglarjev — predvsem iz Leskovca in iz drugih zasel-

kov v grosupeljski občini. Sedaj pa se edini še ukvarjam s tem. »Zanimivo je, da se te obrti Stankovič ni naučil v Bosni, od koder izhaja, pač pa ga je s tem seznanil pred več leti kmet iz Leskovca. Pri Platarju pa bi slučajni obiskovalec naletel še na eno posebnost — zbiranje starega kmečkega orodja in dragih starinskih predmetov. Vse eksponate ima razobešene na bližnjem skednju, nekaj predmetov pa hrani v stanovaljski hiši.

»Z zbiranjem starin sem pričel sorazmerno pozno, šele l. 1974.« je nadaljeval sogovornik. »Idejo sem dobil doma — na podstrešju je bilo vse polno zavrženih in za-

puščenih predmetov. Z leti bi se vse skupaj uničilo in pozabilo. Zato sem sklenil, da primerke shranim, saj bi bilo škoda, da bi šle v nič reči, ki so jih predniki še kako uporabljali. Ko sem hodil po opravkih po bližnjih vaseh, sem pri znanih dobil v dar mnogo zanimivih predmetov, nekaj pa sem jih tudi odkupil. Za predmete, ki jih hranim, je mnogo zanimanja, saj lahko vidi obiskovalec stvari, ki so že davno pozabljene in se ne uporabljajo več. Vsi predmeti so mi posebno pri srcu in jih ne bi prodal, kljub temu, da bi marsikdo rad kupil posamezno orodje ali pripomoček.« Vendar je teh predmetov po hišah v okoliških zaselkih vse manj in, kot pravi Jovan Stankovič, so jih ljudje precej zavrgli, pobralpa so jih tudi razni prekupevalci za majhen denar. »Kmetje se sedaj sicer zavedajo vrednosti starin,« je nadaljeval gospodar, »vendar je za mnoge že prepozno, saj so mnogi uničili predmete ob preurejanju stanovaljskih hiš. Vendar pri zbiranju teh predmetov nisem osamljen,« je še dodal Stankovič. »Bližnji sosed na Malem vrhu ima še večjo in bogatejšo zbirko starin.«

S sogovornikom sva se ponovno vrnili na prvo temo — razvoj kmetijstva. Pove, da že razmišlja, kako potrebno bi bilo čimprej zgraditi sodoben hlev, ki bi služil za večjo prirajo živine, popraviti pa bi bilo treba tudi stanovaljsko hišo. Saj jo že najeda zob časa. Načrtov za prihodnost ima Platar še veliko in upa, da jih bo časoma tudi uresničil. Mračilo se je že, ko smo se odpravljali proti Trebeljevemu. Nočni mraz je že začel gristi v kožo in ga tudi silce domačega žganja ni moglo odgnati. Nočne sence so kmalu pokrile luč Platarjeve kmetije, ki je tonila bolj in bolj v daljavi.

BOJAN JERLAH

IZ DELOVNIH KOLEKTIVOV

V ljubljanskem mestnem potniškem prometu se vse pogostejše vozimo z avtobusi Avtomontaže, ki jih delavci te delovne organizacije delajo v kooperaciji z zahodnonemško firmo MAN. V Avtomontaži so lani izdelali 1.040 avtobusov, letos pa jih bodo 1.300. S prodajo svojih vozil v Avtomontaži nimajo težav, saj je povpraševanje zelo veliko. Polovico svoje proizvodnje izvozijo v Egipt, na Poljsko, Švedsko in v Jordanijo, drugo polovico pa prodajo doma. Avtobus za mestni promet, po katerem je tudi največje povpraševanje, stane 2,6 milijona dinarjev, prodali pa bi jih lahko tudi trikrat več, vendar

bilo v Astrji zaposlenih le 33 delavcev, sedaj pa jih je že čez 1.800 v vseh republikah, saj ima Astra 13 predstavništev in šest skladišč, v planu pa imajo gradnjo še treh. Iz leta v leto postaja Astra večja in močnejša tako, da bodo letos dosegli čez 500 milijonov dinarjev celotnega prihodka.

Lani so prevozili vlaki na območju ŽG Ljubljana za 1,6% več kilometrov kot leto dni poprej, pri čemer so se zmanjšale zamude potniških vlakov za 1,6%, v tovornem prometu pa so se povečale za 10,5%. Vseh izrednosti in motenj železniškega prometa

Za pozitivni rezultat so odgovorni vsi. Delavke v vevski papirnici ob stroju za rezanje papirja malih formatov. CZ

proizvodnje ne morejo povečati kar čez noč. Zaradi vse večjega obsega mestnega potniškega prometa in zaradi večje racionalnosti bodo v prihodnjih dveh letih za mestni promet izdelovali samo zglobne avtobuse. V Avtomontaži so se tudi obvezali, da bodo Viatorju prodali toliko vozil, kolikor jih je leta sposoben kupiti. To pa za letošni pomeni 30 zglobnih avtobusov.

Maja letos bo sozd Astra praznovala 30-letnico obstoja. Takrat je pričel z delom Industrijski servis za tekstil, usnje in gumo pod operativnim upravnim vodstvom takratne glavne direktorije industrijskih servisov LR Slovenije. Ime Astra je ta servis dobil leto dni kasneje. Iz prvotnega preskrbovalca industrijskih, rudarskih, obrtnih in komunalnih podjetij se je Astra razvila v veletrgovino z usnjem, gumijevimi izdelki in tehničnim tekstilom. Leta 1952 je

je bilo za 7,5% več kot v letu 1979, trčenj in naletov vlakov pa je bilo enako kot leto pred tem. Glede na modernizacijo prog in vgrajevanje avtostop naprav je pričakovati, da bo varnost železniškega prometa v prihodnje še boljša.

V zadnjih letih se Ilirija-Vedrog vse bolj uveljavlja v tujini. Tako so v letu 1979 izvozili za 2,7 milijona dolarjev blaga, leta 1980 je izvoz znašal 4,1 milijona dolarjev, za letošni načrtujejo izvoz blaga v višini 5,7 milijona dolarjev, kar praktično pomeni, da bodo v obdobju dveh let izvoz podvojili. In v čem je ključ uspeha v Iliriji-Vedrog? Predvsem v prilagajanju zahtevam tujega trga in v nagnitvi na svojo tehnologijo. Asortimenta, blaga, namenjenega za izvoz, ne izdelujejo več po tujih recepturah in kupljenih licencah, temveč so plod večletnega dela njihovih raziskovalnega laboratorija.

C.P.

Takole je bilo videti skladišče Centromerkurja dan po požaru

● OB POŽARU V JAVNIH SKLADIŠČIH

Uničeno veliko družbeno premoženje

Dne 6. februarja popoldne je zagorelo na območju BTC v skladišču Centromerkurja. Posledice so hude. Zakaj je zagorelo, še ni znano, saj vzroke raziskujejo ustrezni organi. Najbrž gre za človeško malomarnost uporabnikov skladiščnega prostora.

Prvi so bili na mestu požara gasilci BTC, ki so pričeli z gašenjem, po prihodu gasilske brigade pa so akcijo gašenja prevzeli oni. Požar se je izredno hitro širil. Zato so prihajale okrepitve prostovoljnih gasilskih društev, ki so s svojo požrtvovalnostjo pripomogle k temu, da se požar ni razširil na sosednje objekte, posebno na skladišče Chema v istem in skladišče Doma v sosednjem objektu.

Takoj po požaru je stekla organizirana akcija civilne zaščite BTC, ki se je usmerila na reševanje blaga, na zaščito območja in ogroženega objekta, na izklope elektrike in toplovodnih naprav, na formiranje enote Rdečega križa, na organiziranje toplih napitkov in hrane in drugo.

Že naslednji dan je štab civilne zaščite sprejel med drugimi tudi sklepe v zvezi s sana-

cijo objekta, ki ga bo po spoznanju med BTC in Emono kot solastnikoma objekta opravila delovna organizacija Slovenija ceste — Tehnika.

Aktivnost v zvezi z ocenjevanjem požarne varnosti na območju BTC so stekle na vseh ravneh. Zato so inšpekcijske službe pregledale skladiščne prostore vseh 95 uporabnikov, ki samostojno opravljajo delovni proces in so odgovorni tudi za izvajanje požarnovarnostnih ukrepov v svojih prostorih. Ob vrsti pomanjkljivosti, ki so bile ugotovljene le nekaj dni po požaru pri večini uporabnikov, bi lahko sklepali, da ne izpolnjujejo zapisanih pravil in stalnih opozoril inšpekcijskih služb kot tudi vsakodnevnih opozoril požarno-varnostne službe BTC. Zato bo zavest o varovanju družbenega premoženja potrebno še krepiti.

Besedilo in slika: J. A.